

Texty

Text 1)

An der Uni.

"Sarkasmus als literarisches Ausdrucksmittel" lautete das Thema des Tages.

Zu Beginn forderte der Professor auf, ein Beispiel zu nennen. Alles erstarrte, als sich ein Hörer mit dem Satz zu Wort meldete: "Ich kann Ihnen gar nicht sagen, wie ich Ihre Vorlesungen schätze."

Text 2)

Übersiedlung der MA 61 - Zentrale

Die Zentrale der MA 61 (Staatsbürgerschaft, Namensänderung) ist übersiedelt.

Seit 3. Oktober 2005 lautet die neue Adresse: Wien 20., Dresdner Straße 91. Wir bitten um Verständnis.

Text 3)

Servus Bürger, küsst die Hand, gnädige Bürgerin!

Bitte passt jetzt auf, weil ihr könnt uns ab dem 3. Oktober nunmehr in der Dresdnerstraße 91 besuchen - wenn ihr was mit der Bürgerschaft wollt oder wenn ihr vielleicht mit eurem Namen was tun möchtet. Wir sind nämlich umgezogen!

Sorry!

Eure Magistratsabteilung

Textová lingvistika (*e Textlinguistik*)

lingvistická disciplína zkoumající:

- texty
- vztahy a vazby uvnitř textu
- vztahy textu k jiným textům
- společné rysy resp. rozdíly mezi texty

Základní jednotka:

text (*r Text*)

„textém“/ „druh textu“ (*s Textem/ e Textsorte*)

Základní otázka:

Co je to text?

„Dobrý den,...“

„Grüß Gott!“

„Ale fuj!“

Text

(*r Text*)

Definice textu:

- jediná přirozená jednotka jazyka
- nejvyšší a nejkomplexnější jednotka jazyka
- parolová jednotka
- uzavřená jednotka (má začátek a konec)
- zpravidla delší než věta
- může se skládat z více podtextů
- abstraktní/ langová jednotka = „textém“

Textém

(*s Textém/ e Textsorte*)

- takéž: „textový invariant“
- zatím málo užívaný pojem
- jednotka mající vnější a vnitřní strukturu („slovní“ a významovou)
- abstraktní zástupce několika textů
např.: „Einladung“ „Roman“ „Gutachten“ „Zeugnis“ „SMS-Meldung“...

Struktura textů (*e Textsortenstruktur*)

Makrostruktura (*e Makrostruktur*):

- výstavba: členění na kapitoly, odstavce, věty
- hlavní cíl

Mikrostruktura (*e Mikrostruktur*):

- uspořádání výrazů do vyšších celků (věty, odstavce)
- vazby textových jednotek

Vazby textových jednotek

Koheze (*e Kohäsion*):

- vnější/ povrchové/ „slovní“ vazby textu
- jednotky zaručující gramatickou soudržnost textu (např. spojky, zájmena, odkazovací výrazy...)

Koherence (*e Kohärenz*):

- vnitřní = významové vazby textu (např. užívání synonym, časové souslednosti...)

Druhy textů (*Textsorten*)

Dělení podle různých kritérií:

Kódování

mluvené x psané

Přítomnost komunikačních partnerů

monologické x dialogické

Hlavní cíl

narativní x argumentativní x direktivní x apelativní

Veřejnost

veřejné x poloveřejné x soukromé x tajné

Styl (viz Stylistika)

Stylistika (*e Stilistik*)

Funkční styly (*Funktionale Stile*)

Prostě sdělovací (*Alltagssprache*)

Einkauf, Telefongespräch, Tratsch...

Vědecký (*Wissenschaftlicher Stil*)

Fachartikel, Prüfung, Lehrbuch

Úřední (*Amtsstil*)

Gesetze, Vorschriften, Formulare

Publicistický (Publizistischer Stil)

Nachrichten, Berichte, Interview...

Beletristický (Beletristischer Stil)

Novelle, Roman, Drama, Feuilleton

Stylistika

(*e Stilistik*)

- věda pomezí (mezi lingvistikou a lit. vědou)
- nejstarší lingvistická disciplína – rétorika

Základní jednotka:

stylém (s *Stylen*)

- jednotka, kterou lze variovat

styl/ sloh (r *Stil*)

- způsob, jakým je něco vyjádřeno

Druhy stylů

- funkční (viz výše)
- žánrový
vázaný x nevázaný jazyk
drama x novela x poesie...
- autorský
Goethe x Walser x Altenberg x Jandl
- epochální
baroko, expresionismus, dada, postmoderna...

Stylistické vrstvy

(*e Stiltschichten*)

Hochsprache/ Hochdeutsch/ Schriftsprache	spisovná čeština
	obecná čeština
Umgangssprache	hovorová čeština
Fachsprache	slangy
Dialekt	dialekty
Argot/ Rotwelsch	dialekty argot